މީހަކަށް އެހީއެއް ނުވަތަ ހަދިޔާއެއް ދިނުމަށްފަހު ހެޔޮ ދުޢާއެއް ކޮށްދިނުމަށް އެދުމަކީ
ކޮންކަހަލަ ކަމެއް ހެއްޔެވެ؟
ޖަވާބު ދެއްވީ: އުސްތާޛް أبو أنس محمد حسن (حفظه هلا)
بسم هلا الرحمن الرحيم ، الحمد هل رب العالمين، و الصالة و السالم على رسول هلا -صلوات هلا و سالمه
عليه- وعلى آله و صحبه أجمعين.
أما بعد:
شَّيخ اإِلسالم ابن تَْيِميةَّ رحمه هلاވިދާޅުވެފައިވެއެވެ.
"ފަޤީރުންގެ ކިބައިން ދުޢާކޮށްދިނުމަށް ނުވަތަ ހެޔޮ ޘަނާ ގެ ބަސްތަކަށް އެދެފިމީހާ މި އާޔަތުން ބޭރުވާނެއެވެ".
﴿ إِنَّمَا نطُْعِمُ كُْم لَوِ جْ هِ لََِّّالََ نُرِيدُ مِن كُْم جَ زَاءً وَلََ شُ كُو رًا ﴾
1

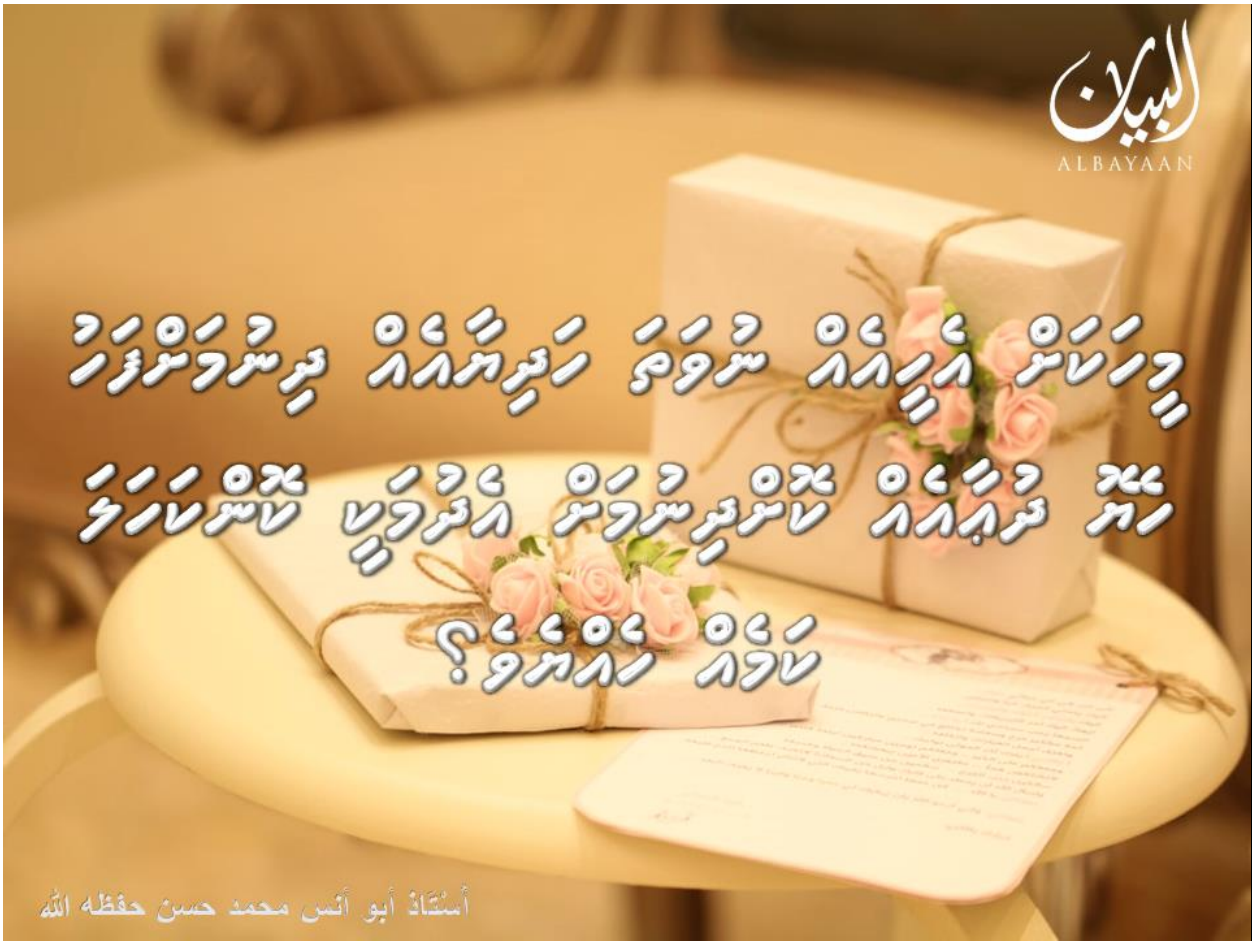

މާނައީ: "ތިމަންމެން ތިޔަބައިމީހުންނަށް ކާންދޭކަން ކަށަވަރީ اله ގެ ވަޖުހުފުޅަށްޓަކައިކަން ކަށަވަރެވެ.
ތިޔަބައިމީހުންގެ ކިބައިން އެކަމުގެ އުޖޫރައެއް ވެސް އަދި އެކަމަށް ޝުކުރެއް ވެސް ތިމަންމެން ނޭދެމުއެވެ".
مجموع الفتاوى 111 /11
އަދިވެސް ابن تَْيِميةَّ رحمه هلا ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ.
"ދުޢާކޮށްދިނުމަށް އެދުމަކީ އެއީ އުޖޫރައިގެ ތެރެއަށް ވަންނާނެކަމެކެވެ. ފަހެ، اله އެބަޔަކަށް ހެޔޮ ޘަނާގެ ބަސްފުޅު
ޛިކުރުކުރެއްވި މީހުންނަކީ މި އާޔަތުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ މީސްތަކުންނެވެ.
﴿ إِنَّمَا نُطْعِمُ كُْم لَِو جْ هِ لََِّّا لََ نُرِيدُ مِن كُْم جَ زَاءً وَلََ شُ كُو رًا ﴾ "ތިމަންމެން ތިޔަބައިމީހުންނަށް ކާންދޭކަން ކަށަވަރީ
اله ގެ ވަޖުހުފުޅަށްޓަކައިކަން ކަށަވަރެވެ. ތިޔަބައިމީހުންގެ ކިބައިން އެކަމުގެ އުޖޫރައެއް ވެސް އަދި އެކަމަށް
ޝުކުރެއް ވެސް ތިމަންމެން ނޭދެމުއެވެ".
ދުޢާކޮށްދިނުމަކީ ޙަދީޘްގައި ބަޔާންވެގެންވާ ފަދައިން އުޖޫރައެކެވެ.
ރަސޫލާ صلى اه عي وسم ޙަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. (من أسدى إليكم معروفاًفكافئوه، فإن لم تجدوا ما تكافئونه به فادعوا له)
"ތިޔަބައިމީހުންނަށް ހެޔޮކަމެއް ކޮށްދިން މީހަކަށް، އެ ހެޔޮކަމާ އެއްފަދަ ބަދަލެއް ދިނުން ހުއްޓެވެ. އެ ކޮށްދިން
ހެޔޮކަމާ އެއްފަދަ ބަ ދަލެއް ދިނުމަށް ކުޅަދާނަ ނުވެއްޖެހިނދު އޭނާއަށް ހެޔޮ ދުޢާކޮށްދިނުން ހުއްޓެވެ".
ނަބިއްޔާ صلى اه عي وسم ގެ އަނބިކަނބަލުން عاَئِ شَة -رضي هلا عنهما- ބަޔަކަށް ޞަދަޤާތެއް ހޭދަކުރެއްވުމަށް
ފޮނުއްވާހިނދު، (އެ ޞަދަޤާތް ހިއްޕަވައިގެން) ގެންގޮސްދެއްވާ މީހާގެ އަރިއަހުގައި ވިދާޅުވެއެވެ.
"އެމީސްތަކުން އަހަރެމެންނަށް ކޮށްދޭ ހެޔޮ ދުޢާ އަޑުއެހުން ހުއްޓެވެ. އެއީ އެބައިމީހުން އަހަރެމެންނަށް ހެޔޮ
ދުޢާކޮށްދޭ ފަދައިން އެފަދައިން އެބައިމީހުންނަށް ހެޔޮ ދުޢާކޮށްދިނުމަށް ޓަކައިއެވެ. އަދި އަހަރެމެންނަށް ލިބޭ
އަޖުރު اله ޙަޟުރަތުގައި ރައްކާކުރެއްވިފައިވުމަށް ޓަކައިއެވެ".
2

އުއްމަތުގެ ބައެއް ސަލަފުއް ޞާލިހުން، އެބޭފުޅުންގެ އަރިއަހުގައި މީހަކު "بارك هلا فيك" ވިދާޅުވެއްޖެހިނދު
(އެމީހަކަށް) ވިދާޅުވެއެވެ. وفيك بارك هلا
ފަހެ، މަޚްލޫޤަކަށް ހެޔޮކަމެއް ކޮށްދީފި މީހާ، އެ މަޚްލޫޤަކީ އެއީ ނަބިއްޔެއް، ޞާލިޙު މީހެއް، ރަސްކަލުންގެ
ތެރެއިން ރަސްކަލެއް ނުވަތަ މުއްސަނދިންގެ ތެރެއިން މުއްސަންޖެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ފަހެ، އެ ހެޔޮޢަމަލު
ކުރި މީހާއަށް އަމުރު ކުރެވިގެންވަނީ އެ ހެޔޮކަން اله ގެ ވަޖްހުފުޅަށް އެދި اله އަށް އިޚްލާޞްތެރި ގޮތުގައި
އެހެޔޮކަން ކުރުމެވެ. އެއްވެސް މަޚްލޫޤެއްގެ ފަރާތުން އެކަމަށް އުޖޫރައަކަށް އެދިގެން ނުވާނެއެވެ.
އަދި ދުޢާއެއް ކޮށްދިނުމަށް ވެސް އަދި އެ ނޫންކަމަކަށް ވެސް އެދިގެން ނުވާނެއެވެ. އެއީ ނަބިއްޔެއް ނުވަތަ
ޞާލިޙް މީހެއް ނުވަތަ މަލާއިކަތެއްކަމުގައި ވީނަމަވެސް މެއެވެ.
ފަހެ، ހަމަކަށަވަރުން اله އެންމެހައި އަޅުތަކުންނަށް އަމުރުފުޅު ކުރައްވާފައިވަނީ اله އަށް އަޅުކަން ޚާލިޞް ކުރާ
ޙާލު، اله އަށް އަޅުކަން ކުރުމަށެވެ". قاعدة جليلة في التوسل والوسيلة 66-6
وهلا تعالى أعلم. وصلى هلا على نبينا محمد وآله وصحبه وسلم.
3